

# ΤΡΑΓΙΚΑΙ ΣΚΗΝΑΙ ΕΝ ΙΤΑΛΙΑΙ.

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1869.

## ΔΡΑΜΑ ΕΝ ΘΑΛΑΣΣΗΙ.

Ἐν Λιβούρνῳ, τὴν 13 μαΐου 1869.

Φίλτατε κύριε Δεπέν,

Πρό τινων ἡμερῶν, ὅτε ὑπεσχέσθην νὰ σᾶς γράψω ἐπιστολάς τινας ἐκ Λιβούρνου κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν λουτρῶν, δὲν ἐφантаζόμην βεβαίως ὅτι ἔμελλον ν' ἀρχίσω ἐκ τῆς περιγραφῆς φρικώδους συμβάντος.

Τὴν 6 μαΐου, κατὰ τὴν ἐνάτην ὥραν τῆς πρωΐας, ἀπέπλεεν ἐκ Μασσαλίας εἰς Κιβιταβέκιαν τὸ ἀτμόπλοιον τῆς Ἑταιρίας Βαλερὺ Ἑστρατηγὸς Ἀβατούκης. Ἦσαν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου τούτου εἰκοσιπέντε ναῦται, περιλαμβανομένου τοῦ πλοιάρχου Φραγκίσκου Νικολάη, καὶ ἐβδομήκοντα ὀκτω ἐπιβάται, ἐν οἷς πολλοὶ στρατιῶται γάλλοι τοῦ στρατοῦ τῆς κατοχῆς, ὡς καὶ ζουάβοι παπικοὶ καὶ στρατιῶται τῆς λεγεῶνος τῶν Ἀντιβῶν.

Μεταξὺ τῶν ἐκ διαφόρων ἐθνῶν ἐπιβατῶν ἦσαν γενικός τις ἐπιθεωρητὴς τοῦ στρατοῦ, ἀνὴρ ἐξηκοντούτης, μεταβαίνων πρὸς ἐπιθεώρησιν εἰς Ἰταλίαν, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς

νέας συζύγου του, ὁ ἐν Μασσαλία γενικὸς πρόξενος τῆς Ῥώμης, συνοδευόμενος ἐπίσης ὑπὸ τῆς συζύγου του καὶ τῆς πενθερᾶς του, πρὸς δὲ καὶ νεάνιδός τινος ἐκ τῶν φίλων των, συγκατὰρὸς μονογενοῦς ἐνὸς τῶν ἐν Μασσαλία ἐμπόρων, τὴν ὁποίαν ἔφερον μετ' ἐαυτῶν πρὸς διασκέδασιν· λέγεται ὅτι ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος ταύτης ἐπέμενε μέχρι τῆς τελευταίας ὥρας νὰ μὴν ἀναχωρήσῃ ἡ συγάτηρ του, ὑπείκων εἰς ἀόριστόν τι λυπηρὸν προαίσθημα.

Ὁ Στρατηγὸς Ἀβατούκης ἤρε τὴν ἄγκυραν πνέοντος ἀνατολικομεσημβρινοῦ ἀνέμου, καὶ ἐπομένως ἐναντίου· σάλος πολὺς ἐτάραττε τὴν θάλασσαν· ἐντούτοις ὁ διάπλους ἐγένετο ὑπὸ καλοῦς ὁπωσοῦν οἰωνούς.

Περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, τῆς 7 μαΐου, ἡ θάλασσα ἐγένετο πάλιν σαλώδης, ὁ ἄνεμος ἐτράπη ἐπὶ τὸ μεσημβρινοδυτικόν, ὁ καιρὸς ἦτον ζοφώδης καὶ ἐπιπτεν ἑλαφρὰ βροχή· οἱ ἐπιβάται εἶχον ἀποχωρήσει εἰς τὰς κλίνας των, ὀλίγοι δέ τινες περιφέροντο ἀκόμη ἐπὶ τοῦ καταστρώματος.

Ἦσαν δύο ὥραι τῆς πρωΐας (8 μαΐου). Ὁ πλοίαρχος εὗρίσκετο μετὰ τοῦ ὑποπλοιάρχου ἐπὶ τοῦ σέλματος· — “Ὑπάγω ν' ἀλλάξω ἐνδύματα, εἶπεν ὁ πλοίαρχος πρὸς τὸν ὑποπλοίαρχον, διότι ἐβράχην πολὺ πρὸ ὀλίγου.”

Ἄμα ἐμβάντος εἰς τὸν θαλαμίσκον αὐτοῦ τοῦ πλοιάρχου, φρικτὸς τιναγμὸς διέσεισε τὸ πλοῖον.

Ὁ πλοίαρχος ὤρμησεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος καὶ ἀνέβη ἐπὶ τοῦ σέλματος· ὁ Στρατηγὸς Ἀβατούκης εἶχε προσβληθῇ πλαγίως κατὰ τὸ ἔμπροσθεν τῆς δεξιᾶς πλευρᾶς ὑπὸ νορβηγικοῦ τινος βρικίου, ὀνομαζομένου Ἐδουάρδου Ἐρδτ· ἔπλεον τότε ἐν ἄχανεϊ πελάγει, τεσσαράκοντα μίλλια μακρὰν τοῦ Κορσικοῦ ἀκρωτηρίου. Τὸ γαλλικὸν ἀτμόπλοιον ἐτρυπήθη

διαμπερές, τὸ δὲ ἀνοιχθὲν μέρος εἶχε πλάτος περίπου ἐνὸς καὶ ἡμίσεως μέτρου.

Τὸν κίνδυνον τοῦτον ἰδόντες, ὑπὸ πανικοῦ φόβου κατελήφθησαν πάντες· ναῦται καὶ ἐπιβάται κατετρόμαξαν· σύγχυσις δὲ καὶ ἀταξία πολλὴ ἐδείνωσαν τὸν κίνδυνον.

Ὁ πλοίαρχος ἐξεκίνησε τὴν μόνην μέινασαν ἀβλαβῇ ἐκ τῆς συνωστίσεως τῶν δύο πλοίων λέμβον, καὶ ἀποστείλας τὸν ὑποπλοίαρχον καὶ ὀλίγους τινὰς ναύτας, μετὰ τῶν ἐγγράφων τοῦ πλοίου, τῶν ἐπιστολῶν καὶ τῶν χρημάτων, διέταξεν αὐτὸν ν' ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ νορβηγικοῦ πλοίου καὶ νὰ ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ λέμβους πρὸς σωτηρίαν τῶν ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ πλοίῳ. Καθ' ἣν στιγμήν ἡ λέμβος τοῦ Στρατηγοῦ Ἀβατούκη ἔμελλε ν' ἀποπλεύσῃ, οἱ ἄλλοι ναῦται τοῦ πληρώματος ἐπήδησαν ἀπὸ τοῦ πλοίου εἰς τὴν λέμβον μετὰ τοσαύτης ταχύτητος καὶ ἀταξίας, ὥστε ὀλίγον ἔλειψεν αὕτη ν' ἀνατραπῇ· ἡ λέμβος ἔφθασε μολαταῦτα τὸ νορβηγικὸν πλοῖον, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐκεῖ οἱ ἐπὶ τῆς λέμβου ἐπιπесόντες ναῦται, ἅμα πλησιάσαντες, ἐρρίφθησαν ἐπ' αὐτοῦ τόσον κατεσπενυσμένως, ὥστε προσκρούσασα ἡ λέμβος ἔστειλεν εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης τὰ ἔγγραφα τοῦ πλοίου, ἐπιστολάς καὶ χρήματα.

Ὁ νορβηγὸς πλοίαρχος, πιστεύων ὅτι καὶ τὸ πλοῖον αὐτοῦ ἀπώλετο, καὶ μὴ γνωρίζων εἰσέτι τὰς ἐπενεχθείσας εἰς αὐτὸ βλάβας, δὲν ἠδυνήθη νὰ καταβιβάσῃ λέμβον καὶ ἀποστείλῃ αὐτὴν εἰς βοήθειαν τοῦ γαλλικοῦ ἀτμοπλοίου, τόσον ἀνάνδρως ἐγκαταλειφθέντος ὑπὸ τοῦ ὑποπλοίαρχου καὶ τοῦ πληρώματος. Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ σύγχυσις, ἡ ἀταξία, ἡ ἀπόγνωσις παρίστανον ἐν μέσῳ τοῦ δυστυχοῦς τούτου πλοίου οἰκτρότατον θέαμα· αἱ γυναῖκες ἔκλαιον, ᾠδύροντο, ᾠλοφύροντο.



Μία ἐξ αὐτῶν, ἡ τοῦ γενικοῦ ἐπιμελητοῦ σύζυγος ἐκραύ-  
γαζεν· “Εἰκοσιπέντε χιλιάδας φράγκων ὅστις μᾶς σώσῃ!”  
Ἐτρεχεν ἐκ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἄλλον παρακαλοῦσα, ἐκε-  
τεύουσα καὶ παντοιοτρόπως ἐκφράζουσα τὴν ἀπελπισίαν της.  
“Δὲν θέλει εὐρεθῇ λοιπὸν ἄνθρωπος νὰ μᾶς σώσῃ!” ἐξεφώ-  
νει ἡ ἀδελφία διὰ κραυγῶν σπαρακτικωτάτης ὀδύνης. Ἡ  
μετὰ τοῦ ἐν Μασσαλίᾳ γενικοῦ προξένου νεᾶνις, γονυπετῆς,  
κρύπτουσα διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον, ἐστέναζε ψιθυρίζουσα  
τὰς λέξεις ταύτας· Πάτερ μου! ἀγαπῆ μου πάτερ! ἀγα-  
πητέ μου πάτερ! Οἱ ἄγγλοι ἦσαν ἔντρομοι.

Οἱ στρατιῶται ἔτρεχον τῇδε κἀκεῖσε κατάπληκτοι, ἀναυ-  
δοι, βοηθοῦντες ὅσον ἡδύναντο· ὁ πλοίαρχος, ἐστερημένος τοῦ  
ιδίου πληρώματος, μὴ ἔχων ἄλλους παρὰ τοὺς μηχανικούς  
του οἵτινες δὲν εἶχον ἐγκαταλείψει τὴν θέσιν των, δὲν ἤξευρε  
τί νὰ κάμῃ! Νὰ κατασκευάσῃ σχεδίαν; εἰδικοί τεχνῖται  
ἔλειπον . . . Τὰ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖα ἐργαλεῖα (πελέκεις,  
καρφία, σφυρία κλπ.) εὐρίσκοντο εἰς τὸ βάθος τοῦ πλοίου,  
ὅπερ ἦτον ἤδη ἀπλησίαστον. Τότε συνέλαβεν ιδέαν ἀλη-  
θοῦς ἀπογνώσεως· νὰ προσπελάσῃ το νορβηγικὸν πλοῖον διὰ  
τῆς ἐτέρας τῶν πλευρῶν. Διατάσσει λοιπὸν νὰ διπλασιασθῇ  
ὁ ἀτμός, καὶ ὁ Στρατηγὸς Ἀβατούκης προσπίπτει σύσ-  
σωμος ἐπὶ τοῦ Ἑδουάρδου Ἐρδτ.

Ἐν τῇ συμπλοκῇ ταύτῃ, οἱ νέοι, οἱ εὐκίνητοι, οἱ ἰσχυ-  
ροὶ, οἱ ῥωμαλέοι, πηδῶσιν ἐπὶ τοῦ νορβηγικοῦ, προσαρτῶνται  
εἰς τὰς κεραίας του, ἀναρρίχωνται ἐπὶ παντὸς ὅ,τι δύνανται  
νὰ προσεγγίσωσιν. Εἴκοσι τόσοι τῶν ναυαγῶν τούτων κατῶρ-  
θωσαν νὰ σωθῶσιν. Ὁ Ἑδουάρδος Ἐρδτ ζητεῖ τότε  
ν’ ἀποφύγῃ δευτέραν προσπέλασιν, ἀγωνιζόμενος ἤδη ὑπὲρ  
τῆς ἰδίας αὐτοῦ σωτηρίας· ὅθεν καὶ διπλασιάζει τὰς προσπα-

θείας του εἰς τὸ ν' ἀπομακρυνθῇ τοῦ Στρατηγοῦ Ἀβατούκη.

Τὰ ὕδατα τελευταῖον συντρίβουσι τὸ στεγανωτὸν φράγμα τοῦ Στρατηγοῦ Ἀβατούκη καὶ εἰσβάλλουσιν ἐπὶ τῶν δευτέρων καὶ ἐπὶ τοῦ ἔμπροσθεν χελύσματος· ἡ κατεσπασμένη κίνησις τοῦ πλοίου εἶχεν ἐξασθενήσει τὴν ἀντίστασιν τοῦ μείναντος ἀβλαβοῦς αὐτοῦ μέρους.

Τὴν στιγμὴν ταύτην φαίνεται πλοῖόν τι ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος· τὸ πλοῖον τοῦτο βλέπει τὸ σημεῖον τοῦ κινδύνου τὸ ὑψωθὲν ἐπὶ τοῦ Στρατηγοῦ Ἀβατούκη· ἦτον δὲ πλοῖον τρικατάρτιον, νορβηγικὸν καὶ τοῦτο, Ἑμβλα καλούμενον, καταπλέον εἰς Λιβουρνον.

Ἡ Ἑμβλα προσπαθεῖ ὅλαις δυνάμεσι νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν τόπον τῆς καταστροφῆς· ἀλλὰ τὰ ὕδατα περικλύζουσιν ἤδη τὸ κατάστρωμα τοῦ Στρατηγοῦ Ἀβατούκη· ὁ πλοίαρχος ἀνακράζει· Οὐδεμίᾳ ἐλπίς! Ὁ δυνάμενος σωθῆναι σωθήτω! καὶ πίπτει εἰς τὴν θάλασσαν.

— Ὅχι! ἀποκρίνεται μεγάλη τῇ κραυγῇ στρατιώτης γάλλος τοῦ 42<sup>ου</sup> πεζικοῦ, ὅχι. Ἄς πασχίσωμεν νὰ σωθῶμεν! Καὶ ἀρπάζει τὸ ἐγκαταλειφθὲν πηδάλιον. Ὁ ἥρως οὗτος ἔχει ὄνομα Παλλιάρδος. (α) Ἐκ τῆς σημασίας δὲ τῆς γαλλικῆς ταύτης λέξεως ἐξάγεται ὅτι τὰ πράγματα δὲν συμφωνοῦσι πάντοτε πρὸς τὰ ὀνόματα!

Ἀλλὰ τὰ ὕδατα ἀνέβαινον, ἀνέβαινον πάντοτε!

ὦ φρικώδης εἰκὼν θανάτου! Οἱ κινδυνεύοντες ἦσαν ὅλοι γονυπετεῖς· νέος τις μόνον, ὅστις ἀπο μοναχοῦ ἔγεινε ζουά-

(α) ἢ (Ὁ κατ' ἡμᾶς Παλιάρδος.)

βος τοῦ πάπα καὶ ἀπήρχετο εἰς Ῥώμην να λάβῃ ὑπηρεσίαν, ἔμεινεν ἀπαθής, τὸ σιγάρον εἰς τὸ στόμα· εἶχε δὲ σταυρώσει τὰς χεῖρας, καὶ ἐκράτει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑψωμένους εἰς οὐρανὸν . . . πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀγαπητῆς ἡμῶν Γαλλίας . . . Ἡ Ἑμβλα ὀργυίας ὀλίγας ἀπεῖχε τοῦ Στρατηγοῦ Ἀβατούκη, ὅτε οὗτος ἐγένετο αἰφνης ἄφαντος ὑπὸ τὰ κύματα!

Ἡ Ἑμβλα ἐδέχθη ἐντὸς αὐτῆς τὸν πλοίαρχον καὶ τὸν μηχανικὸν, οἵτινες εἶχον σωτῆ κολυμβῶντες, ὀλίγους τινὰς ἐπιβάτας καὶ ἓνα τῶν Σερμαστῶν, προσαρτηθέντας εἰς τὰ ναυάγια.

Οἱ Σερμασταὶ δὲν εἶχον ἀφήσει τὰς θέσεις των, καὶ οἱ τέσσαρες ἐξ αὐτῶν ἀπώλοντο ἐλεεινῶς.

Τὸ φρικτὸν δράμα διήρκεσε δύο καὶ ἡμίσειαν ὥρας· ἀπὸ τῆς πέμπτης ὥρας τῆς πρωΐας — καὶ ἦτον πληρεστάτη ἡ ἡμέρα — ὅτε ὁ Στρατηγὸς Ἀβατούκης ἐτάφη εἰς τὰ βάρη τῆς Μεσογείου.

Ἡ Ἑμβλα καὶ ὁ Ἐδουάρδος Ἐρδτ μετέφερον ἐνταῦθα τοὺς τοῦ Στρατηγοῦ Ἀβατούκη ναυαγοὺς, ὅπου ἔτυχον περιθάλψεως ὅλως πατρικῆς ἐκ μέρους τοῦ προξένου τῆς Γαλλίας, κυρίου κόμητος Λεμὼν, συμπράττοντος ἐπαξίως, κατὰ τὸ δυσχερές τοῦτο ἔργον, τοῦ γραμματέως του ὑποκόμητος, καὶ τοῦ δοκίμου τοῦ προξενείου κυρίου Σεβαλιέ.

Ἀριθμοῦνται μεταξὺ τῶν τεθνεώτων ὁ γενικὸς ἐπιθεωρητῆς κύριος Λεκωσοά, ἡ σύζυγος καὶ ἡ πενθερὰ αὐτοῦ· ὁ ἐν Μασσαλίᾳ πρόξενος τῆς Ῥώμης κύριος Φεβράρης καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ· ἡ συνοδεύουσα αὐτοὺς νεάνις, ὁ νέος ἀββᾶς ἡ ζουάβος καὶ ἅπαντες οἱ ἄγγλοι περιηγηταί· Ἐσώθησαν δὲ πεντήκοντα καὶ τέσσαρες, ἐξ ὧν εἴκοσι καὶ εἰς ἄνδρες τοῦ



πληρώματος καὶ τριάκοντα τρεῖς ἐπιβάται· τὰ δύματα λοιπὸν ἦσαν τεσσαράκοντα ἑννέα.

Αὐτόπται μάρτυρες μ' ἐβεβαίωσαν ταῦτα πάντα.

Ὁ ταπεινότατος ὑμῶν συνεργάτης

. . . . .

Υ. Γ. Ἀποδίδεται ἡ ἀνωτέρω καταστροφὴ εἰς ἔλλειψιν ἐπιτηρήσεως ἐπὶ τοῦ νορβηγικοῦ βρικόου, ὅπου οὐδ' αὐτοὶ οἱ ὠρισμένοι φανοὶ εἶχον ἀναφθῆ.

Ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν ουτινος ἀνήκει εἰς τὴν ὠραίαν διαγωγὴν τοῦ στρατιώτου Παλλιάρδου, ἀντιπαρατεθειμένην ἰδίως εἰς τὴν ὅλως ἀδικαιολόγητον τοῦ πληρώματος, ἐγκαταλιπόντος ἀνάνδρως τὸ πλοῖον, ἐναντίον τῶν ἐπιμόνων προτροπῶν τοῦ πλοιάρχου. Τὸ νορβηγικὸν βρίκιον, Ἐδουάρδος Ἐρδτ ἐπισκευάζεται ἤδη ἐν τῇ δεξαμενῇ τοῦ ἡμετέρου λιμένος.

Ὁ τοῦ Στρατηγοῦ Ἀβατούκη πλοίαρχος Νικολάης εἶναι ἀπλοῦς πλοίαρχος ἀκτοπλοίας. Δὲν ἀνέλαβε βαρεῖαν ἀράγε εὐδύνην ἡ Ἑταιρία Βαλερὺ ἀναδεμένη εἰς αὐτὸν την τόσον σπουδαίαν τοῦ ναυαγίσαντος πλοίου ἀρχηγίαν;

---

## ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΣΙΝ ΕΤΗ.

Ἐν Λιβούρνῳ, τὴν 26 μαΐου 1869.

Φίλτατε κύριε Δεπέν,

Μόλις ἡ πόλις ἡμῶν συνῆλθεν ἐκ τῶν ζωηρῶν συγκινήσεων τοῦ ναυαγίου τοῦ Στρατηγοῦ Ἀβατούκη, ὅτε νέον καὶ αἵματηρότατον δράμα ἔρχεται νὰ τὴν κατατρομάξῃ.

Προχΰές δευτέραν, 24 μαΐου, περί τήν ὀγδόην ὥραν τῆς ἑσπέρας, δύο ἄνδρες ἦσαν ἀκουμποῦντες ἐπὶ τῶν σιδηρῶν κιγκλίδων δι' ὧν περικλείεται τὸ μνημεῖον Φερδινάνδου τοῦ Α' τοῦ ἐκ Μεδίκων, τὸ μόνον καλλιτεχνικὸν μνημεῖον ἐν Λιβούρνῳ, πόλει, ὡς γνωστὸν, ὅλως νεωτέρᾳ. Ὑψοῦται τὸ μνημεῖον τοῦτο ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας τοῦ λιμένος καὶ ἀπέναντι τῆς δεξαμενῆς· περικυκλοῦται δέ ὑπο ξυλείας [ἐγειρομένων ἐκεῖ πλησίον οἰκοδομῶν, μεγάλων δοκῶν καὶ δεσμῶν ἐμπορευμάτων· ὁ ἐκ λευκοῦ λίθου πεζὸς ἀνδριὰς τοῦ Μεδίκου ἐκείνου, τοῦ ἀπαλλάξαντος τὴν Μεσόγειον ἐκ τῶν λυμαινομένων αὐτὴν πειρατῶν, περιστοιχίζεται ὑπὸ τεσσάρων ἄλλων ἀνδριάντων ὀρειχαλκίνων, παριστώντων τέσσαρας αἰτίλοπας σιδηροδεσμίους προσκειμένους παρὰ τοὺς πόδας τοῦ νικητοῦ, τοὺς ἀνδριάντας τούτους ἐξεργάσθη λίαν φιλοτέχνως ὁ ἀνδριαντοποιὸς Τάκκας. Ὁ ἀνδριὰς τοῦ Φερδινάνδου δὲν εἶναι, ὡς λέγεται, ἔργον τοῦ αὐτοῦ καλλιτέχνου, καὶ ἡ ἐργασία αὐτοῦ φαίνεται πολὺ κατωτέρα τῆς τῶν ἐν παρέργῳ τεθέντων ἐκεῖ τεσσάρων ἄλλων.

Κατὰ το μέρος τοῦτο ἡ θάλασσα τοῦ λιμένος τοῦ Λιβούρνου εἶναι ὅλως ἄχαρις· ὁ χῶρος εἶναι στενός· ὀλίγα τινὰ μέτρα γῆς χρησιμεύοντα εἰς ἀποβάθραν ἐμφράσσονται ὑπο τοῦ ὑλικοῦ τῶν οἰκοδομῶν· ὁ ὀρίζων περιορίζεται ὑπο παλαιῶν ἐρείπίων καὶ οἰκημάτων ἐπισωρευομένων ἐπ' ἄλληλα ἐντὸς τῶν περὶ τὴν δεξαμενὴν στενῶν ὀρίων· ἡ λιθίνη κλίμαξ δι' ἣς πρέπει νὰ διέλθῃ ὁ θάλασσαν νὰ ἐπιβιβασθῇ εἰς λέμβον εἶναι τόσον στενόχωρος, ὥστε μόλις δύνανται νὰ καταβῶσι τέσσαρες ἄνθρωποι συγχρόνως. Τὸ μέρος ὅπερ ἐπειράσθη νὰ περιγράψω φοιτᾷται ὑπὸ τινων ἐργατῶν τοῦ ναυστάθμου καὶ τινων λεμβούχων ἐκτελούντων τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀποβάθρας.



Τί ἤλθον λοιπὸν νὰ κάμωσιν ἐκεῖ οἱ δύο ἐκεῖνοι ἄνδρες, οἱ ἀκουμβοῦντες εἰς τὸ μνημεῖον τῶν Τεσσάρων Αἰδιόπων (οὕτως ὀνομάζει ὁ λαὸς τὸ εἰς τιμὴν Φερδινάνδου τοῦ Α' ἐγερθεὶν μνημεῖον), τὴν νύκτα τῆς 24 μαΐου 1869, ἐν ᾧ μάλιστα ἐξηκολούθει νὰ πίπτῃ βροχὴ λεπτὴ καὶ παγετώδης;

Πρὸ εἴκοσιν ἐτῶν, ἡ πόλις αὕτη κατείχετο ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν· ὁ δὲ τῆς πολιορκίας καλούμενος στρατιωτικὸς νόμος ἐβασίλευε κατ' ὅλην αὐτοῦ τὴν αὐστηρότητα. Διοικητὴς τῆς πόλεως ἦτον ὁ στρατηγὸς Φολλιὼ Κρεννεβίλ, ἀνὴρ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ περίπου ἐτῶν ἡλικίας, μικρὸς τὸ ἀνάστημα, δραστήριος τὸν χαρακτῆρα, ἀδυσώπητος, ἀγέρωχος· μετῆρχετο δὲ τὴν στρατιωτικὴν του ἀρχὴν μετ' αὐστηρότητος, σκληρότητος, λέγεται, — προστίθεται μάλιστα, μετ' ὑπερβολικῆς καὶ ἐπιτετηδευμένης σκληρότητος — ἥτις διέγειρε τὴν γενικὴν ἀγανάκτησιν, καὶ ταύτης τὴν ἔκρηξιν μόνον τὰ αὐστριακὰ πυροβόλα ἠδυνήθησαν νὰ καταστείλωσιν. Οἱ τουφεκισμοί, οἱ βραβδισμοί, αἱ μαστιγώσεις, τὰ διὰ βίου δεσμὰ (il carcere duro) κατέστειλον ἀληθῶς τὸ φιλοτάραχον καὶ ἐπαναστατικὸν πνεῦμα τῶν κατοίκων τοῦ Λιβούρνου· ἡ τάξις ἀποκατέστη, ἀλλ' ἀντὶ ποίας δυσίας; Φόβος καὶ τρόμος κατελάμβανε τοὺς ἀκούοντας μόνον τὸ ὄνομα τοῦ Κρεννεβίλ· τὸ ὄνομα τοῦτο διετήρησεν ἡ μνήμη τοῦ Λιβουρνικοῦ λαοῦ ὡς ὄνομα ἀποτρόπαιον ἀναμιμνήσκον τὰς ἀπαισιωτέρας αὐτοῦ ἡμέρας.

Ἐννοῶ τὰς ὑπερβολάς· ἀλλ' ὅσας ἂν ὑποθέσῃ τις τοιαύτας, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴν ἀναγνωρίσῃ ὅτι ὁ τῆς Αὐστρίας στρατηγὸς οὗτος ἔδειξεν ὑπέρμετρον ζῆλον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν αὐστηρῶν μέτρων ἅπερ ἐκ τῶν καθηκόντων του ἐκαλεῖτο νὰ ἐφαρμόσῃ.

Εἴκοσιν ἔτη παρῆλθον ἀπὸ τῶν ἀπευκταίων τούτων συμβάντων, ὅτε ἐφάνη αἰφνης ὁ στρατηγὸς Κρεννεβίλ διερχόμενος τὰς ὁδούς τοῦ Λιβούρνου. Ἡ ἀγανάκτησις διεδέχθη τὴν ἐκπληξιν· ἡ δὲ ὁδύνη καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἀπέχθαι δέν σκέπτονται πολὺ! Ἦτον φρόνιμον ἐκ μέρους τοῦ στρατηγοῦ Κρεννεβίλ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν πόλιν — ἔστω καὶ μετὰ εἴκοσιν ἔτη — ὅπου εἶχεν ἀφήσει τόσας ἀδυσωπῆτους ἀντιπαθείας; Ἦτον φρόνιμον νὰ περιφέρηται εἰς τὰς ἀγυῖας, σιγάρον ἔχων εἰς τὸ στόμα, ὡς περιφρονῶν καὶ προκαλῶν τὸν λαόν;

Ὁ στρατηγὸς εἶχεν ἔλθει ἐκ Φλωρεντίας νὰ ἐπιβιβάσῃ ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου ὅπερ ἔμελλε νὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς Κιβιταβέκιαν, καὶ ἐκεῖθεν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Ψέσιν του. Γνωρίζετε ὅτι ὁ στρατηγὸς Κρεννεβίλ εἶναι πρέσβυς τῆς Αὐστρίας ἐν Ῥώμῃ.

Ἐν Λιβούρνῳ ὁ στρατηγὸς Κρεννεβίλ κατέλυσεν εἰς τοῦ γενικοῦ προξένου τῆς Αὐστρίας κυρίου Ἰγγιράμη, ἀνήκοντος εἰς μίαν τῶν ἀρχαιοτέρων οἰκογενειῶν τῆς Ἰταλίας, ἐκ Βολτέρας. Ὁ κύριος Ἰγγιράμης, ὑπηρετήσας ἐπιπολὺ ἐν τῷ Τοσκανικῷ στρατῷ, ἀπεχώρησε τῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὸ 1848, ἀποποιούμενος νὰ πολεμήσῃ κατὰ τῶν συμπολιτῶν του· γνωρίζετε δὲ ὅτι, ἐπὶ τῆς ἐξουσίας τῶν μεγάλων δουκῶν τῆς Τοσκάνης, οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ δουκικοῦ στρατοῦ καὶ οἱ τοῦ αὐστριακοῦ μετελλάσσοντο ἀπὸ στρατοῦ εἰς στρατὸν φυλάσσοντες ὅλα τῶν τὰ δικαιώματα. Ὁ Ἰγγιράμης λοιπὸν, εὐρισκόμενος τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὑπὸ τὰς σημαίας τῆς Αὐστρίας, ὑπέβαλε τὴν παραίτησιν αὐτοῦ· βραδύτερον δέ, μετὰ τὴν στρατείαν τοῦ 1860, εἰσῆλθεν εἰς πολιτικὴν ὑπηρεσίαν τῆς Αὐστρίας, καὶ διωρίσθη γενικὸς πρόξενος ἐν Λιβούρνῳ. Ἦτον

άνήρ ἐξήκοντα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος παρὰ πάντων.

Τὴν ἐσπέραν τῆς 24, ὁ στρατηγὸς Κρεννεβίλ, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ κυρίου Ἰγγιράμη καὶ ἐνὸς ὑπηρέτου φέροντος τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ, διευδύνετο πεζὸς εἰς τὸν λιμένα, πύλων, ὡς εἶπομεν, νὰ ἐπιβιβάσῃ εἰς ἀτμόπλοιον μέλλον νὰ ἐκπλεύσῃ εἰς Κιβιταβέκιαν. Ἡ βροχὴ δὲν εἶχε παύσει, ἀλλ' οἱ δύο γηραιοὶ στρατιῶται, ὀλίγον φροντίζοντες περὶ τούτου, ἐπορεύοντο βάδην, ἀνταλλάσσοντες ἀκόμη φιλικὰς τινὰς λέξεις, ὅτε ἔφθασαν ἐνώπιον τῶν Τεσσάρων Αἰθιοπῶν· ὁ φέρων τὴν ἀποσκευὴν τοῦ στρατηγοῦ ὑπηρέτης εἶχε προπορευθῇ καὶ κατεβίβαζεν εἰς μικρὰν φορτηγίδα τὰ ἔπιπλα τοῦ κυρίου του· τὴν στιγμὴν ἐκείνην δύο ἄνδρες ἐπιπίπτουσι κατὰ τοῦ στρατηγοῦ Κρεννεβίλ . . . . Ὁ στρατηγὸς ἀφῆκε κραυγὴν καὶ ἔπεσε ξηρὸς· ὁ Ἰγγιράμης ἔκυψεν ἐπὶ τοῦ φίλου του ἐκτάδην κειμένου, καὶ διαμιᾶς ἔπεσε καὶ αὐτὸς πλησίον τοῦ ἄπνου· πληγὴ ξιφιδίου τοῦ εἶχε διαπεράσει τὴν καρδίαν.

Τὴν κραυγὴν τοῦ στρατηγοῦ ἀκούσας ὁ ἐνασχολούμενος εἰς τὰ ἔπιπλα ὑπηρέτης ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ ἔμεινεν ἔντρομος· ἔκραξε βοήθειαν, λεμβοῦχοι δὲ τινες καὶ ἀχθοφόροι δραμόντες ἀνυστάκωσαν τὰ δύο πύματα. Ὁ Ἰγγιράμης ἦτον ἤδη πτώμα, ἡ δὲ πληγὴ τοῦ στρατηγοῦ Κρεννεβίλ ἦτον ἐλαφρά· ἡ λαβὴ ἀγχεμάχου ὅπλου τὸν εἶχε κτυπήσει κάτωθεν τοῦ κροτάφου, ἡ δὲ λεπίς γλιστρήσασα διὰ τῆς μετωπικῆς γραμμῆς τοῦ εἶχε σπαράξῃ τὸ πρόσωπον· ἀλλ' ἡ προσβολὴ τῆς λαβῆς τοῦ ὅπλου ὑπῆρξε τόσον σφοδρὰ, ὥστε ἕνεκα ταύτης ὁ στρατηγὸς ἔπεσε κατὰ γῆς ἀναίσθητος. Ἡ περίστασις αὕτη τοῦ ἔσωσε τὴν ξωτὴν, καὶ ἐγένετο αἰτία τοῦ



θανάτου τοῦ ἀτυχοῦς Ἰγγιράμη, διότι, ὡς ἐκ τῆς φυσικῆς συγχύσεως καὶ ἢ εὐρέσθησαν οἱ δολοφόνοι, ἢ ἐνόμισαν ὅτι ὁ στρατηγὸς εἶχε φονευθῆ, ἢ ἐπίστευσαν ὅτι ὁ Ἰγγιράμης ἦτον ὁ στρατηγὸς ἀνεγειρόμενος.

Πρὶν ἢ δὲ φθάσωσιν οἱ εἰς τὰς κραυγὰς τοῦ ὑπηρετοῦ τοῦ στρατηγοῦ προσδραμόντες, οἱ δολοφόνοι ἔγειναν ἄφαντοι.

Ἀπερίγραπτος εἶναι ἡ ἀγανάκτησις, δὲν λέγω τοῦ λαοῦ τοῦ Λιβούρνου, ἀλλὰ τῶν τιμίων πολιτῶν τοῦ Λιβούρνου.

Ἐν μεγάλῃ πομπῇ ἐγένετο ἡ κηδεία τοῦ δυστυχοῦς Ἰγγιράμη χθὲς τὸ ἑσπέρας, εἰκοσιτέσσαρας ὥρας μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ· ὁλόκληρον τὸ προξενικὸν σῶμα, ἐν μεγάλῃ στολῇ, αἱ ἀρχαί, οἱ παροικοῦντες ἐν Λιβούρνῳ ξένοι παρευρέθησαν, κατὰ δὲ τὰς ὁδούς ὅπου διέβη ἡ νεκρικὴ συνοδία περιστρέφοντο σωρηδὸν οἱ χρηστοὶ πολῖται μετὰ βαθείας συγκινήσεως.

Ἦτον ἑννάτη ὥρα τῆς ἑσπέρας ὅτε ἐξήλθομεν τῆς νεκρικῆς οἰκίας· οὐδὲν πενθιμώτερον τῆς κηδείας ταύτης, προπορευομένης λαμπαδηφορίας τῆς ἀδελφότητος τοῦ Ἐλέους, καλυπτομένων τῶν μελῶν αὐτῆς ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν ὑπὸ πλατυτάτων μελαινῶν χλαινῶν, ἀφ' ὧν σκεπάζεται καὶ ὅλον τὸ πρόσωπον, ἀνοιγομένων μόνον δύο μικρῶν ὀπῶν πλησίον τῶν ὀφθαλμῶν. Βορβορώδεις εἰς ἄκρον ἦσαν αἱ ἑδοί, τεναγὴ δὲ ὕδατος ἐκάλυπτον καὶ αὐτὰ τὰ πεζοδρόμια . . . ἤκούοντο μόνον τὸ βραδύ, τυνακτὸν καὶ βαρὺ βῆμα τῶν φορέων τοῦ φερέτρου . . . ὁ κρότος τῶν ἀλύσεων τῶν μελῶν τῆς ἀδελφότητος καὶ τὰ λαρυγγώδη ἄσματα τῶν ἱερέων . . .

Τῶν λαμπάδων αἱ φλόγες ἐμηκύνοντο καὶ ἐβραχύνοντο

κατὰ τὸ βάδισμα τῶν φορέων ἢ τὴν βίαν τοῦ ἀνέμου . . . .  
ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν σπινθῆρες καὶ φέψαλοι ἐπέτων ἐκ  
τῶν λαμπάδων καὶ ἔρχοντο καὶ ἔπιπτον ἐπὶ τῆς νεκρικῆς  
συνοδίας. Ἀπεΐσασμεν τὸ σῶμα τοῦ Ἰγγιράμη εἰς τὴν ἐκ-  
κλησίαν τοῦ Ἑλέους, καὶ μετὰ τὸ ἐκ βαΐέων τὸ πλῆθος  
διελύθη σύννου καὶ σκυθρωπόν.

Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης, ἐγένοντο διακόσιαι συλ-  
λήψεις.

Διὰ προσεχοῦς ἐπιστολῆς, θέλω σᾶς γράψαι ἂν ἡ δικαιο-  
σύνη ἠδυνήσῃ νὰ συλλάβῃ τοὺς φονεῖς· διὰ τῆς αὐτῆς εὐκαι-  
ρίας, θέλω σᾶς διηγησθῇ τρεῖς ἄλλας ἱστορίας φόνων δι' ἐγχει-  
ριδίου, ἱστορίας λίαν προσφάτους.

Ὅλος ἀφωσιωμένος ὑμῶν συνεργάτης,

. . . . .

Υ. Γ. Καθ' ἣν στιγμὴν κλείω τὴν ἐπιστολήν μου, μαν-  
θάνω ὅτι ἄπειρα ἐπισκεπτήρια ἀφῆσαν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ  
στρατηγοῦ Κρεννεβίλ· ὁ δούς μοι τὴν πληροφορίαν ταύτην  
προσθέτει ὅτι αὐτὸς δὲν θέλει πράξῃ το αὐτὸ, ἂν καὶ εὕχε-  
ται νὰ συλληφθῶσι καὶ τιμωρηθῶσιν οἱ αὐτουργοὶ τοῦ  
τολμήματος τῆς 24 μαΐου. Κατὰ τὸ λέγειν τοῦ αὐτοῦ  
προσώπου, ἡ σωτηρία τοῦ στρατηγοῦ Κρεννεβίλ ὀφείλεται εἰς  
τὸν ὅποιον ἐφόρει ὑπὸ τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ σιδηρόπλεκτον  
δώρακα.

Ο γενικὸς εἰσαγγελεὺς εἶχεν ἐλθεῖ χθὲς τὸ ἑσπέρας κα-  
τεσπευσμένως ἐκ Φλωρεντίας, ἵνα διευθύνῃ προσωπικῶς τὴν  
ἀκρισίαν τῆς ἀλγεινῆς ταύτης ὑποδείσεως.

Μεγίστη συγκίνησις ἐπικρατεῖ ἐν Φλωρεντία. Ἐάν οἱ φονεῖς δὲν ἀνακαλυφθῶσι, μεγάλη εὐθύνη θέλει ἐπιβαρύνει τὴν ἰταλικὴν κυβέρνησιν, καὶ ἰδίως τὰς ἀρχὰς τοῦ Λιβούρνου.

## ΦΟΝΟΙ ΚΑΙ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΙ.

### 1.

Ἐν Λιβούρνῳ, τὴν 13 Ἰουνίου 1869.

Φίλτατε κύριε Δεπέν,

Οἱ φονεῖς τοῦ Ἰγγιράμη εὐρίσκονται εἰς χεῖρας τῆς δικαιοσύνης· τοῦλάχιστον τοῦτο βεβαιοῦται ὑπὸ τῶν ἀρχῶν.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀνδρώπων ὅσοι συνελήφθησαν κατὰ συνέπειαν τοῦ αἵματηροῦ δράματος τῆς 24 μαΐου, εἶναι δύο οἵτινες κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν νύκτα τῆς δολοφονίας εὐρέθησαν φέροντες μετ' ἑαυτῶν ξιφομαχαίρας καὶ αἱματοβαφῆ μαντίλια· κατὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν εἰς ἓν ἀμέσως ὑπεβλήθησαν, αἱ ἀποκρίσεις αὐτῶν δὲν ἦσαν εὐχάριστοι.

Ὁ μὲν ἐξ αὐτῶν ἐγεννήθη ἐν Λιβούρνῳ κατὰ τὴν συνοικίαν τὴν καλουμένην Νέαν Βενετίαν (τὸ δημοκρατικὸν προάστειον τοῦ Λιβούρνου)· εἶναι ἀνὴρ εὖσωμος τριάκοντα καὶ ἐξ περίπου ἐτῶν ἡλικίας, ἔχει ἀνάστημα ἀθλητικὸν καὶ εἶναι ἀρχηγὸς τῶν ἀχρηστών τῆς Πίσσης.

Κατὰ τὸ 1848, ἦτοί κατ' αὐτὸ τὸ δέκατον ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, εἶχεν ἤδη διακριθῆ ἐν παρατόλμοις πράξεσι. Μίαν τῶν ἡμερῶν διέβαινεν ἐνώπιον σκοποῦ αὐστριακοῦ· τὸ πρόσωπον τοῦ Κροάτου δὲν τοῦ ἤρεσε· χωρὶς καιρὸν νὰ χάσῃ,



τὸν ὑπεσκέλισε καὶ τὸν ἔρριψε κατὰ γῆς. Τὸν ἔφερον ἐνώπιον τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ τῆς πόλεως, εὐρισκομένης τότε ὑπὸ νόμον πολιορκίας. “Τί νὰ κάμωμεν εἰς τοιοῦτο παιδίον; λέγεται ὅτι εἶπεν ὁ κύριος Κρεννεβίλ· νὰ τὸν δικάσῃ στρατιωτικὸν δικαστήριον; ἀδύνατον. Ἀπαγάγετε καὶ μαστιγώσατέ το.”

Μαστίγωσις αὐστριακή! Μετὰ εἴκοσιν ἔτη, ὁ μαστιγωθείς τὸ 1848 ἠσθάνετο ἀκόμη τὸν πόνον, καὶ ὅτε εἶδε προσερχόμενον ἐνώπιον αὐτοῦ εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου τῆς Πίσης τὸν στρατηγὸν Κρεννεβίλ, ὅλον του το αἷμα ἐπαλιρρόρησεν εἰς τὴν καρδίαν του.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, μία καὶ μόνη ἰδέα τὸν ἀπησχόλησε· νὰ φονεύσῃ τὸν διὰ τῆς μαστιγώσεως ἐκείνης δημοσίως αὐτὸν ἀτιμάσαντα. Προσέλαβε συμμέτοχον τῆς μελετωμένης πράξεως ἓνα τῶν φίλων του, ἐκ Λιβούρνου καὶ τοῦτον, καὶ ἐκ τῆς αὐτῆς μάλιστα φιλοταράχου συνοικίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶχεν ἐπιπέσει ἡ σιδηρᾶ χεὶρ τοῦ Κρεννεβίλ, καὶ οἱ δύο Νεοβενετοὶ (α) ἠκολούθησαν ἀναποσπάστως τὸν Κρεννεβίλ, ὡς ἡ σκία τὸ σῶμα, μέχρι τοῦ μνημείου τῶν Τεσσάρων Αἰθιοπῶν.

Τοιαύτη ἡ πρώτη καὶ ἡ μόνη πιθανὴ ἐκδοσις. Ἡ δευτέρα δὲν φαίνεται πολὺ πιστευτή· κατ’ αὐτὴν ὁ θάνατος τοῦ Κρεννεβίλ ἀπεφασίσθη ὑπὸ μυστικῆς τινος ἐταιρίας, ἅμα ἔμαθον αὕτη ὅτι ὁ πρόην διοικητὴς τοῦ Λιβούρνου εἶχε φθάσει εἰς Φλωρεντίαν,

Τίποτε ἐκ τούτων· ὅλα ταῦτα φαίνονται ἀναχρονισμοί.

(α) Οὕτως ἀποκαλοῦσι τοὺς κατοίκους τῆς Ἐνορίας ταύτης τῆς Λιβούρνου ἕνεκα τῆς ὁμοιότητός της πρὸς τὴν Βενετίαν.

καὶ φαντασιώδης ἀναγέννησις τῆς ἱερᾶς ἰταλικῆς Βέμης, τῆς ὑπὸ τῆς παραδόσεως ἐπαναλαμβανομένης ἐκείνης ἐταιρίας, τῆς ὁποίας ἡ κυριώτερα ἔδρα εὑρίσκετο ἐν Λιβούρνῳ, καὶ ὁ κυριώτερος σκοπὸς ἦτον ἡ δυσφημία καὶ ὁ ἐξευτελισμὸς τῆς δουκικῆς κυβερνήσεως διὰ καθήμερινῶν ἐκτελέσεως φόνων. Κατὰ τὸν κανονισμόν τῆς Ἑταιρίας, δὲν ἔπρεπε νὰ παρέλθωσιν εἰκοσιτέσσαρες ὥραι, χωρὶς νὰ χυθῇ αἷμα ἀνδρώπινον,

Μίαν τῶν ἡμερῶν λοιπὸν, ἡ τῶν νυκτῶν, ἐν τῇ καθήμερινῇ συνεδριάσει τῶν συνωμοτῶν, ἐγένετο μετὰ καταπλήξεως ἡ διαβεβαίωσις ὅτι, ἐντὸς τῶν παρελθουσῶν εἰκοσιτεσσάρων ὥρῶν, αἷμα δὲν ἐχύθη.

Τότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ὅπου συνεδρίαζον οἱ συνωμόται ἐκάλεσε τὴν σύζυγον αὐτοῦ, καὶ κλείσας τὴν θύραν ἐκτύπησεν αὐτὴν διὰ μαχαίριου εἰς μέρος ἐκλεχθὲν ἐπίτηδες, ἀφοῦ τοῦ αἵμα ἐρρέυσεν ἀφθόνως χωρὶς νὰ κινδυνεύσῃ ἡ ζωὴ της. *Se non è vero, è ben trovato.* Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν πιστεύω λέξεν.

Ἐν τούτοις αἱ συλλήψεις αἱ γενόμεναι ἐπὶ τοῦ τολμήματος τῆς 24 μαΐου ἐπέφερον τὴν ἀνακάλυψιν συνωμοσίας πολιτικῆς διακλαδιζομένης εἰς πολυαρίθμους κλάδους. Ὅθεν καὶ ἔσπευσεν ἐνταῦθα ἡ ἀρχὴ νὰ ἐπωφεληθῇ ἐκ τοῦ δικαστικοῦ τούτου περιστατικοῦ ἵνα συνενώσῃ ὅλας αὐτῆς τὰς καταδιώξεις εἰς ἓν, καὶ ὑπεξαιρέσῃ οὕτω τὴν δίκην τῶν φονέων τοῦ Ἰγγιράμη ἐκ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ κακουργιοδικείου τοῦ Λιβούρνου. Παρεπέμφθησαν λοιπὸν ἅπαντες οἱ ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ Ἰγγιράμη καὶ ἐπὶ ταῖς νεωστὶ ἀνακαλυφθείσαις συνωμοσίαις κατηγορούμενοι εἰς τὸ κακουργιοδικεῖον τῆς Λούκης.

Τὸ ἐν Λιβούρνῳ κακουργιοδικεῖον ἤθελε βεβαίως ἀδωώσει τοὺς κατηγορουμένους, καθὼς ἠδῶωσε καὶ τὸν φονέα τοῦ Κορρίδου. Διὰ τῆς τελευταίας ταύτης δίκης ἔληξεν ἡ σύνοδος τοῦ κακουργιοδικείου τούτου, ἡ δὲ ἐπὶ τῆς εἰρημένης δίκης ἐτυμηγορία ἐκίνησεν εἰς ἀγανάκτησιν πάντα τίμιον ἄνθρωπον. Ὁ δολοφονηθεὶς Κορρίδου ἦτον εἷς τῶν κορυφαίων κεφαλαιούχων τοῦ Λιβούρνου, θεμελιώσαντος ἐν τῇ κατ' ἡμέραν παρακμαζούσῃ ταύτῃ πόλει βιομηχανίαν ἀτμοκινήτων μύλων, μέλλουσαν νὰ ἐνισχύσῃ τὴν πάσχουσαν ἐμπορίαν της. Βιομηχανία ἄνευ τάξεως δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Τὴν ἀρχὴν ταύτην ὁ ἐργάτης τοῦ Λιβούρνου δὲν τὴν ἐννοεῖ, ὁ δὲ Κορρίδου ἠθέλησε νὰ τὴν ἐφαρμόσῃ αὐστηρῶς. Ἐσπέραν τινὰ, ἐπιστρέφων εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν του, ἐπυροβολήθη ὑπὸ δολοφόνου· συνωδεύετο ὁ Κορρίδου ὑπὸ δύο ἀνδράπων διαγκωνιζόντων αὐτὸν σχεδόν, ἀλλ' ἡ σφαῖρα δὲν ἠπατήθη καὶ ἔρριψε κατὰ γῆς νεκρὸν τὸν δυστυχῆ Κορρίδου.

Κρατηθεὶς ἐπὶ δεκαοκτὼ μῆνας ὡς ὑπόδικος, ὁ κατηγορούμενος ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ Κορρίδου ἀπελύθη. Δὲν ὑπῆρχον, λέγουν, ὕλικαὶ ἀποδείξεις!

Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἡ αὐτὴ τύχη περιμένει καὶ τοὺς κατηγορουμένους ἐπὶ τῷ φόνῳ τοῦ Ἰγγιράμη. Ἐλλειψίς ἀποδείξεων! Αἱ αἱματοβαφεῖς μάχαιραι; θελετε εἰπεῖ. Θέλουσι σᾶς ἀποκριθῇ. Ἐνθυμήθητε τὸν δυστυχῆ ἀρτοποιόν. Γνωρίζετε τὴν ἱστορίαν τοῦ δυστυχοῦς νεανίου ἀρτοποιοῦ τῆς Βενετίας;

Τὸν καιρὸν τῆς γαληνοτάτης ἀριστοκρατίας τῆς Βενετίας, εὗρέ ποτε ἡ περίπολος ἐν καιρῷ νυκτός, καὶ ἐπὶ τῆς ὄχθης μιᾶς τῶν διωρύγων τῆς πόλεως τὸ πτώμα ἐνὸς τῶν εὐγενῶν.



τὸ ἐγγχειρίδιον τὸ φονεῦσαν αὐτὸν εὗρίσκατο ἀκόμη ἐμπηγμένον ἐν τῷ ἀψύχῳ σώματι· ὀλίγα βήματα μακρὰν συνελήφθη νέος τις φέρων ψήκην ἐντὸς τῆς ὁποίας προσηρμόζετο ἐντελῶς τὸ καταμαρτυροῦν ἐγγχειρίδιον· ὁ νέος ἐκεῖνος, ὅστις ἦτον ὁ νέος ἄρτοποιός, ἔδειξε πολλὴν ταραχὴν ἐξεταζόμενος. Ὅσον ἂν λοιπὸν διαμαρτυρήσῃ ὑπὲρ τῆς ἀδωότητός του, κατεδικάσθη εἰς τὴν κεφαλικὴν ποινήν.

Μετά τινα ἔτη εἰς τῶν κριτῶν τοῦ δυστυχοῦς ἐκείνου καταδίκου ὁμολόγησαν, ἐξομολογηθεῖς κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν τοῦ βίου του, ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ φονεύς.

Ἐπανερχόμεθα εἰς τοὺς φονεῖς τοῦ Ἰγγιράμη· βεβαιοῦται ὅτι δημοσίᾳ τις γυνὴ κατέπρεσεν ὅτι, ἰδοῦσα τὸ αἷμα τὸ ὁποῖον ἔφερον ἐπάνω των οἱ δύο κορυφαῖοι κατηγορούμενοι, ἠρώτησε.

— Τί ἐπράξατε;

— Μέγα ἔργον, ἀπεκρίθη, λέγει, ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν. Ἐφόνευσα τὸν δῆμιον τοῦ Λιβούρνου.

Ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ὑπάρξεως τοιαύτης μαρτυρίας. Οἱ ἔνορκοι τῆς Δούκης θέλουσιν ἀδωώσει τοὺς ἀδελφούς υποτιθεμένους ἥρωας τῆς 24 μαΐου. Πρὸς καταδίκην, ἥθελον ζητήσῃ ἴσως ἐξομολόγησιν ὡς ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἔκαμε πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἰς τῶν κρατουμένων ἐν τῷ σωφρονιστηρίῳ τοῦ Ἁγίου Ἰερωνύμου. Οὗτος εἶχε καταδικασθῆ εἰς πενταετὴ εἰρκτὴν ἕνεκα κλοπῆς μετὰ ῥήξεως· ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν καταδίκην ἐζήτησε νὰ καταπύσῃ ἐκ νέου· ἰδοὺ δὲ τί κατέπρεσε μετὰ πολλῶν δακρύων καὶ ἐν τῷ μέσῳ σημείων συγκινητικῆς μετανοίας.

Κατὰ τὸ 1860 εὗρίσκατο ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ (πατρίς του ἦτον ἡ πόλις Γροσέτον). Ἐσπέραν τινὰ, ἐπιστρέφων εἰς

τὴν οἰκίαν του, ὥσθησεν ἀκουσίως διαβάτην τὸν ὁποῖον δὲν ἐγνώριζε, καὶ ὁ διαβάτης ἐκεῖνος τὸν ἐλάκτισεν. Ἐμμανὲς γενόμενος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ, λαβὼν πιστόλιον, ἔδραμεν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ λακτίσαντος αὐτόν· ἀπαντήσας δὲ, τὸν ἐφόνευσεν. Ἐφυγεν εἰς Λιβουρνον, τὸ ἄσυλον ὡς φαίνεται.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, διερχόμενος τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως μετὰ δύο ἐκ τῶν φίλων του, βλέπει ἄνθρωπὸν τινα τὸν ὁποῖον ἐκλαμβάνει ὡς τὸν εἰρηνοδίκτην τῆς πατρίδος του, κατὰ τοῦ ὁποίου εἶχε παράπονα. Πρέπει νὰ τὸν στείλω καὶ τοῦτον εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, λέγει κατ' ἐαυτόν. Ἀνακοινώσας τὸν σκοπὸν του εἰς τοὺς δύο φίλους του, εὔρεν αὐτοὺς προθύμους νὰ συμπράξωσιν. Ἀκολουθοῦσι λοιπὸν τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ, εὐρίσκοντες αὐτόν εἰς τόπον παράμερον, ἐπιπίπτουσι καὶ οἱ τρεῖς κατ' αὐτοῦ, καὶ οἱ μὲν δύο τοῦ κρατοῦσι τὰς χεῖρας, ὁ δὲ τρίτος τοῦ σφάζει τὸν λαιμόν.

— Περίμενε, ἀχρεῖε! ἀνακράζει, καὶ ἐκβάλλει τοῦ κόλπου ἐν τῶν ἐγκολπίων ἐκείνων μαχαιρίων ἅτινα ἐν τῇ Γαλλίᾳ μὲν ὀνομάζουσιν εὐσταχείους, ἐν δὲ τῇ Ἑλλάδι κωλοκοτρόνας, καὶ διὰ τοῦ ἐργαλείου τούτου ἀρχίζει νὰ τοῦ κόπτη τὸν λαιμόν. Τὸ ἔργον ἐπροχώρει βραδέως, τὸ ἐργαλεῖον δὲν ἐκοπτε καλῶς, τὸ δυστυχὲς θυμὰ ὑπέφερε μαρτύριον. “Ἐσυστρέφετο, ἀναφέρει ὁ ἥρως τῆς σφαγῆς ταύτης, κατ'ὡς ἡ ὄρνις τῆς ὁποίας στραγγαλίζεται ὁ λαιμός,” ὅτε αἰφνης ὁ ἄσλιος φονεὺς ἐνόησεν ὅτι ἔκαμε λάθος.

— Καλέ! δὲν εἶναι ὁ ἐδικός μου . . . Ἡπατὴρ τὴν! τί νὰ

τὸν κάμωμεν τοῦτον; νὰ τὸν ἀφήςωμεν τὸν λαιμὸν μεσοκομ-  
μένον; ἢμπορεῖ νὰ τὸν ἐξαναρράψῃ.

Καὶ οἱ τρεῖς φονεῖς συσκέπτονται.

— Τί νὰ κάμωμεν τέλος πάντων; Ἄς τελειώσωμεν μὲ  
αὐτὸν τὸν σπουργίτην!

— Ἄν τὸν ἀφήςωμεν ἐλεύθερον, μᾶς καταγγέλλει.

Δὲν τὸν κάμνομεν νὰ κάμῃ ὄρκον εἰς τὴν παναγίαν  
Παρθένον νὰ μὴ μᾶς προδώσῃ;

— Ἄμμή πιστεύει τάχα αὐτός;

— Ὅχι περισσότερο ἀπὸ ἡμᾶς ἴσως!

Φρίττω ὥς βλέπων τὴν ἀγωνίαν τοῦ δυστυχοῦς Σύ-  
ματος!

— Ἄς τελειώσωμεν! ἄς τελειώσωμεν!

Καὶ τὸ φονικὸν μικρὸν ἐργαλεῖον ἐτελείωσε τὸ ἔργον του.

• Ὁ ἄσπλιος οὗτος δὲν ἠθέλησε νὰ φανερώσῃ τὰ ὀνόματα  
τῶν συνενόχων του· ἀλλὰ, καὶ ὅποια ἐγένοντο, αἱ κατα-  
πύσεις του ἐρρίψαν φῶς ἐπὶ τῶν πραχθέντων τότε φόνων ἐν  
Λιβούρνῳ, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ πέπλος τοῦ μυστηρίου εἶχεν  
ἐπισωρεύσει πᾶν εἶδος ὑποπτεύσεων. Ὁ αὐτουργὸς τῶν κακουρ-  
γημάτων τούτων φαίνεται ὅτι ἀνεκουφίσθη μετὰ τὰς γενο-  
μένας εἰς τὴν δικαιοσύνην ἐξομολογήσεις του· μέχρι τῆς  
στιγμῆς ἐκείνης, ἔλεγεν, ἡ βαρεῖα τύψις τοῦ συνειδότος δὲν  
ἄφινεν εἰς αὐτὸν οὐδὲ στιγμὴν ἡσυχίας· ὁ ὕπνος του ἰδίως  
ἦτον εἰς ἄκρον τεταραγμένος· ἡ κατάστασις του ἦτον πυρε-  
τὸς ἀκατάπαυστος, φρικωδέστατος ἐφιάλτης· καὶ ποτὲ μὲν  
τοῦ ἐφαίνετο ὅτι εὕρισκετο κολυμβῶν εἰς λίμνην αἵματος, εἰς  
τὴν ὁποίαν τὰ Σύματά του ἐπάσχιζον νὰ τὸν πνίξωσι, ποτὲ  
δὲ ἠσπᾶνετο ἑαυτὸν κρεμάμενον εἰς ἰκρίωμα καὶ ἐβλεπε τὰ  
αὐτὰ Σύματα προετοιμάζοντα τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὸν διαμε-



λισμὸν αὐτοῦ· ἔπινεν ὕδωρ, καὶ τοῦ ἐφαίνετο πικρὸν ἢ ἀλμυ-  
ρόν· ἐνόμιζεν ὅτι ἔπινεν αἷμα, καὶ τὰ πάντα περὶ αὐτὸν  
εἶχον χρῶμα αἵματος.

Ὑπὸ τὴν ἐντύπωσιν καὶ τὴν ἐπιρρώσιν τῶν τρομερῶν τού-  
των αἰσθησεων ἐζήτησε νὰ καταδέσῃ ὅσα κατέδεσε. Θέλει  
δὲ δικασθῆν ἐκ νέου δια τὰ ὁμολογηθέντα ταῦτα νέα κακουρ-  
γήματα.

Διὰ τῆς προσεχοῦς μου ἐπιστολῆς θέλω σᾶς ἀναφέρει  
περὶ φόνων πραχθέντων ἕνεκα μοιχείας καὶ ἐρωτικῶν σχέσεων,  
ἑποῖα πολλὰ τοιαῦτα ἔφερον ἐν τῷ μέσῳ οἱ τελευταῖοι οὗτοι  
καιροί. Ἔχομεν οὕτως ὠραίαν τινὰ μικρὰν συλλογὴν.

Ὅλως ἀφωσιωμένος ὑμέτερος συνεργάτης . . . . .  
. . . . .

Υ. Γ. Καθ' ἣν στιγμὴν εἶμαι νὰ κλείσω τὴν ἐπιστολὴν  
μανθάνω ὅτι ἐγένετο διαδύλωσις κατὰ τῶν ὑπογραψάντων  
ἀναφορὰν πρὸς τὸν στρατηγὸν Κρεννεβίλ κατὰ τὸ 1855, καθ'  
ὃν καιρὸν δηλαδὴ ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς τοῦ Λιβούρνου  
ἀπεχώρει τῆς θέσεως αὐτοῦ. Τὴν συνάψουσιν ταύτην διέ-  
λυσαν ἀμέσως.

---

2.

Ἐν Λιβούρνῳ, τὴν 18 Ἰουνίου 1869.

Φίλτατε κύριε Δεπέν,

Αἱ πολιτικαὶ δολοφονίαι διαδέχονται ἀλλήλας ἐν Ἰταλίᾳ  
μετὰ φρικώδους κανονικότητος· διὰ τοῦ τηλεγράφου ἐμάθετε  
ἤδη τὴν γενομένην ἐν Φλωρεντίᾳ ἀπόπειραν φόνου, τὴν νύκτα  
τῆς 15 Ἰουνίου κατὰ τοῦ βουλευτοῦ Λοββία. Ὁ βουλευτὴς

οὗτος ἀνήκει εἰς τὴν ἐν τῇ ἰταλικῇ Βουλῇ ἀντιπολίτευσιν, καὶ διεκρίθη ὥς εἷς τῶν σφοδροτέρων ἀντιπάλων τοῦ ὑπουργείου ἐν τῇ συζητήσει τοῦ περὶ καπνῶν νομοσχεδίου.

Τὴν τελευταίαν τρίτην, περὶ τὴν ἡμίσειαν ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἐπανερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν του, εἶδεν αἴφνης ἐπιτιθεμένους κατ' αὐτοῦ δύο ἀγνώστους κρατοῦντας ἐγχειρίδια. Ὁ Λοββίας, ἐκβαλὼν τοῦ κόλπου αὐτοῦ ρεβόλβερ, ἡμύνατο καρτερικῶς, ἀνακράξας συγχρόνως εἰς βοήθειαν· αἱ κραυγαὶ του ἠκούσθησαν, καὶ δραμόντων τινῶν εἰς τὸν τόπον ἐκείνον, οἱ φονεῖς ἔφυγον. Ὁ Λοββίας ἐπληγώθη εἰς πολλὰ μέρη τοῦ σώματος, ἀλλ' εὐτυχῶς οὐδεμία τῶν πληγῶν ἦτον θανατηφόρος.

Ἐκ τῶν ἐφημερίδων θέλετε μάθει ὅτι ἡ νέα αὕτη ἀποπειρα δολοφονίας συνεκίνησε βαθεῶς ὁλόκληρον τὴν πόλιν τῆς Φλωρεντίας, καὶ ὅτι πολλοὶ τῶν ὑπουργῶν ἔσπευσαν νὰ ἐπισκεφθῶσι τὸν παθόντα βουλευτὴν, ἐκδηλοῦντες εἰς αὐτὸν ζωηρὰς συμπαθείας καὶ βαθεῖαν ἀγανάκτησιν ἐπὶ τῷ παθήματι.

Οἱ αὐτουργοὶ τῆς αἰσχρᾶς ταύτης πράξεως, μέχρι τῆς ὥρας ταύτης, δὲν συνελήφθησαν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, οὔτε θέλουν συλληφθῇ· ἡ ἀτιμωρησία τοῦ φονέως τοῦ δυστυχοῦς Ῥόσση περιμένει καὶ τοὺς νέους τούτους φονεῖς.

Εἶχομεν ἐνταῦθα, κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον μῆνα, καὶ δρᾶμά τι ἐκ τῶν ἐνδοτάτων οἰκογενειακῶν, ἀναμιμνήσκον κατὰ πολλὰ τὴν ὑπόθεσιν Πατρύ.

Ἐπάλληλος τοῦ τελωνείου τῆς ἡμετέρας πόλεως, τεσσαρακοντούτης μὲν τὴν ἡλικίαν, ἄσχημος δὲ καὶ βάνανσος πολὺ, εἶχεν ἀδεμίτους σχέσεις μετὰ τῆς συζύγου τοῦ φύλακος τοῦ ταχυδρομείου· ἡ γυνὴ αὕτη εἶχεν ὑπερακοντίσει τὴν πεντη-

κονταετηρίδα αὐτῆς καὶ ἦτον μήτηρ πολλῶν τέκνων· ἐν ἑξ αὐτῶν, δέκα καὶ ἕξ ἐτῶν, ὑπηρετῶν ὡς παῖς ἐντὸς ἰταλικοῦ πλοίου, ἐπανελθὼν εἰς Λιβουρνον πρὸ ὀλίγου, ἔμαθ'ε παρὰ μιᾶς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τὸ ἔχον χώραν ἐν τῇ οἰκίᾳ σκάνδαλον.

Ὁ νεανίσκος οὗτος ὑπῆγε καὶ εὔρε τὸν ἐραστὴν τῆς μητρὸς του καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ μὴ πατήσῃ πλέον εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ὅτι, ἂν δὲν ὑπνίκουεν, ἤθελε τὸν φονεύσει· ἀλλ' ὁ ἐρωτικὸς τελώνης, μηδεμίαν δοῦς ἀκρόασιν, ἐδείχθη καὶ πάλιν ἀκριβὲς εἰς τὴν μετὰ τῆς ἐρωμένης του συνάντησιν. Ἐσπέραν λοιπὸν τινα, ὁ νεανίσκος ἐκρύβη ὑπὸ τὴν κλίνην τοῦ κοιτῶνος ὅπου ἐγίνετο ἡ συνάντησις, καὶ ὅτε οὐδεμία πλέον ἀμφιβολία εἰς αὐτὸν ἔμεινε περὶ τῆς μοιχείας τῆς μητρὸς του, ὁρμήσας ἐφόνευσε δι' ἐγχειριδίου τὸν μοιχόν. Ὁ σύζυγος, κατὰ τὴν συμπλοκὴν ταύτην, ἐτήρησεν ἐντελῇ οὐδετερότητα.

Ἐὰν δὲν ἐφοβούμεν μὴ ἀσχημίσω τὴν μικρὰν ἱστορίαν μου, ἤθελον σᾶς εἰπεῖ ὅτι ἤκουσα νὰ λέγωσι πῶς τὸ κυριώτερον παράπονον τοῦ νέου φονέως ἦτον ὅτι ὁ ἐραστής τῆς μητρὸς του εἶχε παύσει νὰ τοῦ δίδῃ χρήματα.

Ἡ μαχαιροκτονία ἐν τῷ εὐδαίμονι τούτῳ τόπῳ εἶναι σύνηθές τι πρᾶγμα, ἀπλοῦν ὡς ἀσπασμός, ἢ τὸ πολὺ ὡς σκίνδαρος. Βεβαιοῦται ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ὅστις νὰ μὴ μαχαιοφορῇ, παραβιάζων οὕτως ἀναφανδὸν τὰς ἀστυνομικὰς διατάξεις. Θέλετε ἴσως πιστεύσει ὅτι τὰ αἰμοχαρῆ ταῦτα αἰσθηήματα καλύπτονται ὑπὸ φρικώδους καὶ εἰδεχθῶς ὀψεως, καὶ ὅτι ὁ ἐπιδεκτικὸς τοιούτων κακουργημάτων ἄνθρωπος εἶναι τέρας κατὰ τε ψυχὴν καὶ κατὰ πρόσωπον.



Ἀπατᾶσθε μεγάλως· οὐδέν τοιοῦτον. Ὁ Ἰταλὸς ἔχει πάντοτε εὐχαρὶν τινα ἀφέλειαν, πρόσωπον ἡμερώτατον καὶ τὴν καλητέραν καρδίαν· ἡ μαιφονία εἰς αὐτὸν εἶναι ἀπλῶς καὶ μόνον ἀποτελεσμα παρεκτροπῆς τοῦ ἡθικοῦ αἰσθη-  
ματος.

Ἐνθυμεῖσθε τὴν ὡραίαν ἐκείνην εἰκόνα τοῦ μεγάλου ζωγράφου τὴν παριστάνουσαν τὴν ἐξ Ἀριμίνου Φραγκίσκην, καὶ τὸν κόλπον αὐτῆς σπαραχθέντα ὑπὸ τοῦ ἐξυβρισθέντος συζύγου . . . . Ἡ χαίνουσα ἐκείνη πληγὴ πῶς φαίνεται οὕσα προῖόν ἰταλικῆς μαχαίρας! Εἶναι πλατεῖα, βαθεῖα, μελανωπή . . . . τὰ ἄκρα κυανᾶ, τὸ δὲ αἷμα ἐν καιρῷ πεπηγμένον. Ἴδου τὸ σημεῖον τοῦ ἀδυσωπήτου κτυπήματος. Εἶναι ἀληθές ὅμως ὅτι, κατὰ τὰς ἀξιώσεις τῆς ἱστορίας, ὁ σύζυγος τῆς Φραγκίσκης Μαλατέστας διὰ ξίφους ἐφόνευσε τὴν σύζυγον καὶ τὸν ἐραστὴν αὐτῆς.

Ἐπίσης ὑπὸ τὰς βολὰς ξίφους — ἐννοῶ δηλαδὴ τεσσάρων ράβδων ξιφοφόρων — ἔπεσε, πρὸ ὀκτῶ μόλις μηνῶν — πάντοτε ἐν τῇ ἀγαθῇ ταύτῃ πόλει τοῦ Λιβούρνου — νέος τις εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν, πλήρης μέλλοντος, ὁ Ὀλιβιέρης. Ἐξήρχετο ἐκ τῆς οἰκίας τῆς μνηστῆς του, ἐνῶ τὸ ὥρολόγιον τῆς πόλεως ἐσήμεινε τὴν πρώτην μετὰ τὸ μεσονύκτιον, καὶ ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν ἔμελλε νὰ τελεσθῇ ὁ γάμος των.

Ἡ νύξ ἦτον ἀστροφεγγής, ὁ ἀὴρ δροσερὸς καὶ βαλσαμωμένος ἐκ τῶν ἀλμυρῶν ἀναθυμιάσεων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν εὐωδιῶν τῶν πέριξ κήπων . . . . Ἡ νεανὺς εἶχε κύψει ἐπὶ τοῦ παραθύρου τῆς θάλασσης ν' ἀποχαιρετίσῃ καὶ πάλιν τὸν μνηστῆρά της, καὶ οὕτως, δι' ἐνὸς μόνου βλέμματος, τῆς ἐπεμψεν ὅλον τὸν ἔρωτα καὶ ὅλην τὴν ἐλπίδα ἐξ ᾧ ἐπλημμύρει ἡ νεανικὴ καρδία του. Δὲν εἶχεν ἀκόμη καλῶς στραφῇ τὴν

γωνίαν τῆς ὁδοῦ, καὶ εἶδεν ἐπιπίπτοντας κατ' αὐτοῦ τέσσαρας προσωπιδοφόρους, προσβάλλοντας αὐτὸν διὰ ξιφοφόρων ράβδων. Ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ ἀπέκρουε τὴν ἔφοδον διὰ τοῦ ἀλεξιβρόχου.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον εὗρέθη τὸ ἀλεξιβρόχον, διάτρητον ὑπὸ τῶν τεσσάρων ξιφοφόρων ράβδων, πλησίον τοῦ πτώματος τοῦ δυστυχοῦς Ὀλιβιέρη.

Ἡ πάλη, λέγεται, διήρκεσε δύο ὥρας, ὅσαι δὲ ἂν ᾔσαν αἱ κραυγαὶ τοῦ θύματος, οὐδεὶς ἔδραμεν εἰς βοήθειαν.

Οἱ φονεῖς δὲν ἀνεκαλύφθησαν, ἡ δικαιοσύνη ἐντελῶς ὑπεσκελίσθη, οὐδεὶς ἐχθρὸς ἐγνωρίζετο τοῦ ἀτυχοῦς τούτου νεανίου. Εὗρέθησαν ἐπὶ τοῦ πτώματος ὅσα ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ χρήματα, τὸ ὠρολόγιον, δακτυλίδια κτλ. Ποία λοιπὸν ἡ αἰτία τοῦ φόνου τούτου; Οἱ μὲν ἀποδίδουσιν αὐτὴν εἰς πολιτικοὺς λόγους, οἱ δὲ εἰς τὴν ἐκδίκησιν ἀντεραστοῦ μυστηριώδους, μὴ δηλώσαντος τὸν ἔρωτα αὐτοῦ.

. . . . .

Υ. Γ. Ὁ νομάρχης τοῦ Λιβούρνου, μαρκήσιος τοῦ Ῥεγγίου, καὶ ὁ νομάρχης τοῦ Σαλέρνου μετατίθενται ἐναλλάξ. Ἡ μετάθεσις αὕτη, ἐμφαίνουσα δυσμένειαν πρὸς τὸν πρῶτον, προῆλθε, λέγουσιν, ἐκ τῆς ὑποθέσεως Κρεννεβίλ. Ἡ κοινὴ τοῦ Λιβούρνου στερεῖται ἀξιολατρεύτου κυρίας — συγχωρήσατέ μοι τὴν ἰταλικὴν ταύτην ἔκφρασιν — τῆς μαρκησίας Ῥεγγίου.

Περικόπτω ἐκ τῆς σημερινῆς Ἰταλίας (ἐφημερίδος τῆς Φλωρεντίας) τὸ ἀκόλουθον συμβὰν χαρακτηριστικὸν τῶν ἡθῶν, καὶ ἐπιβεβαιοῦν ὅσα εἶπα περὶ τοῦ ἡθικοῦ αἰσθήματος τοῦ λαοῦ τούτου σχετικῶς πρὸς τὸν φόνον.

“Τὴν ἐσπέραν τῆς 14 τρέχοντος, ἐν τῇ πόλει Πράτω, πολυάριθμος συνοδία νέων εἰστιᾶτο ἐντὸς καπηλείου κειμένου ἔξωτι τῆς Φλωρεντικῆς πύλης. Πρὸς διασκέδασιν, δύω τῶν νέων τούτων ἐπροκάλεσαν ἀλλήλους εἰς πάλιν· ὁ εἷς ἐξ αὐτῶν καταβληθεὶς ἀνετράπη, ἔδειξε δὲ διὰ τοῦτο προφανῇ δυσαρέσκειαν. Μολαταῦτα, ἐπεμβάντων τῶν φίλων, ὁ ἵττηθεὶς ἐπραΰνη.

Μετ’ οὐ πολλὴν ὥραν, ὁ ἵττηθεὶς οὗτος καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ, Ἀνδρέας καὶ Φερδινάνδος Γ. . . ., ἐπέπεσον αἴφνης μετὰ μαχαιρίων κατὰ τοῦ Βαλτάσσαρ Μ. . . ., τοῦ νικίσαντος εἰς τὴν πάλιν, καὶ τὸν ἐπλήγωσαν κατὰ τὴν κάτω κοιλίαν. Ὁ δυστυχὴς Βαλτάσσαρ ἔπεσε νεκρὸς ἐν ἄκαρεϊ σχεδόν, καὶ πρὶν ἢ οὐδεὶς τῶν παρόντων φίλων προφθάσῃ νὰ τοῦ δώσῃ βοήθειαν. Οἱ φονεῖς συνελήφθησαν ἀμέσως καὶ παρεδόθησαν εἰς τὴν δικαιοσύνην.

“Ἡ ἱστορία τοῦ ἐγκλήματος τούτου, τὸ ὁποῖον εὔρομεν ἐκτεθειμένον σήμερον ἐν τῷ καθημερινῷ τῆς ἀστυνομίας βιβλίῳ ἀπαράλλάκτως ὥς τὸ ἀνεφέρομεν, ἡδύνατο νὰ σχολιασθῇ. Ἀπέχομεν ὅμως τοῦ νὰ πράξωμεν τοῦτο, ἐπευχόμενοι εἰς τὴν μικρὰν πόλιν τοῦ Πράτου πλειοτέρας ἀναγνώσεις κατὰ τὴν κυριακὴν καὶ πλειότερα σχολεῖα τῶν ὅσα σήμερον υπάρχουν.

---



## ΤΑ ΕΝ ΔΙΒΟΥΡΝΩ ΛΟΥΤΡΑ.

### 1.

Φίλτατε κύριε Δεπέν,

Ἐν Διβούρνῳ, τὴν 20 αὐγούστου 1869.

Ὑπερβολικοὶ ἐπῆλθον οἱ καύσωνες· ὅθεν καὶ ὑπάρχει πανταχόθεν συρροὴ εἰς τὰ θαλάσσια λουτρά Βιαρβέγγιου καὶ Διβούρνου. Καὶ οἱ μὲν μετριόπλουτοι ἀπέρχονται εἰς βιαρβέγγιον, τερπνὴν καὶ χαρίεσσαν κώμην κειμένην παρὰ τὴν παραλίαν τῆς Μεσογείου, πρὸς τὸ μέρος τῆς Σπετσίας· οἱ δὲ βαθυπλούτοι προτιμῶσι τὸ Διβούρνον. Πρὸ τινος καιροῦ ἡ πόλις αὕτη παριστάνει ἐορτάσιμόν τινα μορφήν, ὅπως εἰς αὐτὴν ἀσυνήθῃ· περικαλλῆ ὀχήματα διασταυροῦσι τὰς κυριωτέρας ὁδοὺς· τὰ ἐμπορικὰ τῆς Μεγάλης λεγομένης ὁδοῦ βρίθουσιν ἀγοραστῶν, ὅσον οὐδέποτε· αἱ ἐκδόσεις αὐτῶν εἶναι πολὺ λαμπρότεραι, καὶ κομψαὶ τινες γυναικεῖαι στολαὶ προστρέβονται πρὸς ἀλλήλας χαριέντως κατὰ τὰ στενὰ πεζοδρόμια τῶν κρηπιδωμάτων.

Συνεντευκτῆριον τῶν ἐποχουμένων ἐπὶ τῶν ὀχημάτων εἶναι ἡ καλουμένη Ἀρδένζα, ὅπου γίνεται ὁ τῶν ἄμαξων τούτων δρόμος, ὡς ἐν ταῖς περιφύμοις Κασχίναις τῆς Φλωρεντίας. Αἱ ἄμαξαι περιφέρονται βραδέως, κατὰ διαφοροὺς γραμμάς, καὶ διακόπτουσαι κατὰ διαστήματα τὸν δρόμον· μεταξὺ δὲ τῶν ἄμαξων κυκλοφοροῦσιν οἱ ἵππεῖς καὶ οἱ πεζοί. Συνομιλίας γίνονται ἀπὸ ὀχήματος εἰς ὄχημα, καὶ ἰδίως μεταξὺ τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἐπὶ τῶν σταδέντων ὀχημάτων.

Καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ὥραιας ταύτης λεωφόρου ὑπάρχουσι διάφοροι λουτρῶνες ἢ κασιδρύματα λουτρῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ μεγαλητέρα γίνεται συρροή εἰς τὸν τοῦ Παγκάρδου.

Οἱ λουτρῶνες οὗτοι οὐδόλως ὁμοιάζουσι τοὺς τῆς Διέπτης καὶ τῆς Τρουβίλλης· ἐπὶ λεκάνης μεγάλης καὶ εὐρείας σχηματιζομένης ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ περιτοιχιζομένης ὑπὸ χαμηλῶν μὲν, ἀλλ' ἀπορρώγων πετρῶν, κατασκευάζονται ἐντὸς τοῦ ὕδατος ὑποστρώματα ἥτοι θεμέλια ἐφ' ὧν ἐγείρονται σκηναὶ διαφόρου μεγέθους. Ἐκάστη σκηνὴ ἀποτελεῖ θαλαμίσκον, ἔχοντα δῶμα χρησιμεῦον ὡς ἀποδυτήριον· ξυλίνῃ κλίμαξ καταβιβάζει ἀπὸ τοῦ δώματος τούτου εἰς τὴν θαλάσσαν. Αἱ σκηναὶ χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ χονδρῶν πανίων, καὶ πανία ἐπίσης εἶναι τὰ προφυλάττοντα αὐτάς ἀπὸ τῶν βροχῶν καὶ τῶν ἀνέμων. Εἶναι ἀληθεῖς σκηναὶ στρατοπέδου· ὅθεν καὶ ὡς στρατόπεδα φαίνονται οἱ λουτρῶνες οὗτοι μακρόθεν βλέπομενοι.

Οἱ φοιτηταὶ τῶν λουτρῶν τούτων ἔρχονται ἐπ' ὀχήματος καὶ ἐν μεγάλῃ στολῇ· ἕως ὅτου δὲ φθάσῃ ἡ προσδιωρισμένη ὥρα ἐκάστου, χρονοτριβεῖ οὗτος ἐν ἐκστάσει ἐνώπιον ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ὥραιότητος.

Οἱ ἄνδρες ὑποχρεοῦνται νὰ φορῶσι τὸ ἀρχαῖον ἐσώβρακον. Οἱ ἀληθεῖς κολυμβηταὶ καὶ κολυμβήτριαι ἐξέρχονται ἀπὸ τῶν ὑποστέγων εἰς τὴν ἀνοικτὴν θαλάσσαν. Οἱ θαλαμίσκοι οὗτοι ἔχουσι πολλὰ ἀτοπήματα· ἀρκοῦμαι μόνον ν' ἀναφέρω ὅτι βλέπεις πολλάκις τὸν γείτονά σου εἰς τὰ ὕδατά σου ἐρχόμενον.

Τὸ παρελθὸν ἔτος, ἡ κυρία Φ. . . . ἐλούετο ἡσύχως ἐντὸς

τοῦ Σαλαμίσκου της, ὅτε βλέπει αἰφνης κεφαλὴν ξανθὴν καὶ κοσμουμένην ὑπὸ ὠραίων μυστάκων, ἀναδύουσαν ἐκ τῶν πλησίον ὑδάτων. Κραυγαὶ ἀγανακτήσεως ἐξέρχονται τοῦ στόματος τῆς κυρίας Φ. . . . Τρέχει ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς, εὐρισκόμενος εἰς ἓνα τῶν πλησιοχώρων Σαλαμίσκων, μανθάνει παρὰ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ τὸ αἷτιον τῶν κραυγῶν, καὶ, πλήρης καὶ αὐτὸς ἀγανακτήσεως, ἀπευδύνεται πρὸς τὸν κατακτητὴν γείτονα διὰ τῶν ἐξῆς λέξεων.

— Αὐθαδέστατε! εἴαν σᾶς εἶχα ἔμπροσθέν μου, ἥδελα λάβει τὴν εὐχαρίστησιν νὰ συντρίψω τὴν ῥάβδον μου εἰς τὴν ῥάχιν σας!

— Ἐχετε ὑπομονὴν, κύριε, ἀπεκρίθη ἡ πλησίον φωνή, καὶ θελω σᾶς δώσει αὐτὴν τὴν εὐχαρίστησιν· δότε μοι μόνον καιρὸν νὰ ἐνδυθῶ.

Μετ' ὀλίγας στιγμᾶς, ἡ κυρία Φ. . . ., ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς στηριζομένη, ἀπαντᾷ τὸν κύριον Β. . . ., ἰδιοκτῆτην τῶν ἀδιακρίτων μυστάκων. — Ὁ τῆς κυρίας Φ. . . . ἐμπότης λαμβάνει τὴν εὐχαρίστησιν ἣν εἰς ἑαυτὸν ὑπεσχέθη . . . . ὁ κύριος Β. . . . ἀποκρίνεται διὰ ῥαπίσματος· οἱ δὲ παρευρισκόμενοι εἰς τὴν ἀξιοπρόνητον ταύτην σκηνὴν ἐπεμβαίνουνσι μετὰ σπουδῆς νὰ χωρίσωσι τοὺς πολεμοῦντας, καὶ, ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἡ κυρία Φ. . . . διανέμει κτυπήματα ἀλεξιβρόχου, ἢ μᾶλλον ἀλεξηλίου, ἀδιακρίτως εἰς ἐχθρούς τε καὶ φίλους.

Ἐπὶ λῆθε μονομαχία διὰ πιστολίου· σφαῖρα ἔψαυσε τὴν μὴνιγγα τοῦ κυρίου Β. . . . καὶ ἀφείλε μέρος τριχοφόρου δέρματος· μίαν μόνην γραμμὴν κατωτέρω, καὶ ὁ κύριος Β. . . .,



ὅστις δὲν ἔχει κακὸν ὄνομα, ἤθελεν ἐλεεινῶς φονευσθῇ . . .  
καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν, Θεέ μου! Τὸ ἡθικὸν ἐξαγόμενον  
τούτου εἶναι ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἔχωμεν πολλὴν δίψαν (ἐννόει  
πολλὴν περιεργίαν) οὔτε καὶ ἐντὸς τοῦ ὕδατος.

Δουβρέ.

## ΤΑ ΕΝ ΛΟΥΚΗ ΛΟΥΤΡΑ.

### 2.

Ἐν λουτροῖς ἐξοχῆς Λούκης, 25 αὐγούστου 1869.

Φίλτατε κύριε Δεπέν,

Ἀνέγνωτε τὸν Βαρούχ; Γνωρίζετε τὸν Βαρούχ; ἤθελον  
σᾶς εἰπεῖ κατ'ὡς ὁ ἀγαθὸς Λαφονταῖνος· Γνωρίζετε τὰ λου-  
τρά τῆς Λούκης; Νομίζω ὅτι πολλὰ ὀλίγοι εἶναι οἱ γνω-  
ρίζοντες τὴν ὡραίαν ταύτην ἰταλικὴν Ἑλβετίαν· διὰ τοὺς  
Γάλλους μάλιστα, τὰ λουτρά τῆς Λούκης — ἂν καὶ ἐγρά-  
φισαν περὶ αὐτῶν ὡραῖαί τινες σελίδες τοῦ Ἰουλίου Ἰανίνου,  
ἐν βίβλῳ τῆς ὁποίας ἐλησμόνησα τὴν ἐπιγραφὴν — εἶναι γῆ  
ἄγνωστος, *terra incognita*.

Ὅποια γοητευτικὴ χώρα! Γνωρίζω τὰς γραφικωτέρας  
πόλεις τῆς Εὐρώπης, καὶ δὲν πιστεύω ὅτι ἀπατῶμαι βεβαιῶν  
ὅτι τὰ λουτρά τῆς Λούκης εἶναι μία τῶν ὡραιότερων· δὲν  
ἐπιχειρῶ νὰ τὴν περιγράψω· διότι, εἰς περιγραφὴν τῆς περι-  
καλλοῦς, τῆς μεγαλοπρεποῦς ταύτης πόλεως, ἀπαιτεῖται νοῦς  
δαιμόνιος· καὶ πάλιν ἀμφιβάλλω ἂν ἡ γραφὴ καὶ ὁ κάλα-  
μος δύνανται νὰ παραστήσωσι τὸ μαγευτικὸν τοῦτο σύνολον,  
τὴν ἰδονικὴν ταύτην χώραν, ὅπου ἤλθον καὶ ἐγὼ ζητῶν  
ἀνακούφισιν μεγάλῃς θλίψεως.

Καὶ ἐν τοσούτῳ ἡ τοιαύτη προνομιοῦχος τῆς γῆς γωνία εἶναι ὀλοτελῶς ἐγκαταλελειμμένη· κομψὰ ἀγροκήπια ἐγείρονται ἐπὶ διαφόρων λόφων· τὰ μὲν κρυπτόμενα ἐντὸς πυκνῶν σωρῶν δένδρων· τὰ δὲ κύπτοντα μελαγχολικῶς καὶ κατοπτριζόμενα ἐπὶ διαυγῶν ῥυάκων· καὶ αὕτη μὲν ἡ μικρὰ οἰκία λέγεις ὅτι μετεβιβάσθη ἐνταῦθα ἐκ τῆς λεωφόρου τῆς Αὐτοκρατορίσσης· ἐκείνη δὲ ἡ ἄλλη φέρει ὅλως ἀγροτικὸν τύπον, θυρίδας ἔχουσα στενὰς καὶ κακῶς κλειομένας, στέγην πεπιεσμένην, τοίχους διερβωγότας· — ἀλλ' ἡ φιλέρημος ἐρείκη, οἱ ἀνορθούμενοι στάχεις καὶ τὰ ῥόδα καλύπτουσι διὰ τῶν ποιητικῶν αὐτῶν χαρίτων τὰς τοιαύτας ἀτελείας.

Ὡραῖαι ὁδοὶ ἀμαξιτοὶ διέρχονται πολλαχοῦ τὰ μεγαλοπρεπῆ ταῦτα ὄρη· χιλιάδες δὲ ἀτραπῶν σὲ ὀδηγοῦσιν εἰς γοητευτικοὺς περιπάτους, εἰς ἀπόψεις καὶ θέας ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἐξίστασαι καὶ ρεμβάζεις μετὰ τῆς ἀφελείας, τῆς ἀπλότητος, τῆς εὐηθείας — οὕτως εἰπεῖν — ἐκείνης μετ' ἧς θαυμάζομεν τὰ ὠραῖα πράγματα τοῦ κόσμου τούτου· ἀναπαυτικώτατα δὲ ξενοδοχεῖα καὶ συνεσκευασμένοι οἰκίαι εὐρίσκονται πολλαχοῦ.

Ἐκ τῶν ξενοδοχείων τούτων σᾶς συνιστῶ μετ' ἰδιαζούσης πεποιθήσεως τὸ τοῦ Πανίνη (ἐπιλεγόμενον Πελεκάν), τοῦ ὁποῦ αἱ ὑπηρετικαὶ ἀμαξαι εἶναι κατὰ πᾶσαν ὥραν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν περιηγητῶν.

Λουτρῶνες ἀξιόλογοι εὐρίσκονται ἀνοικτοὶ κατ' ὅλον τὸν καιρὸν τῶν λουτρῶν· αἱ τῶν μεταλλικῶν ὑδάτων (σιδήρου καὶ μαγνησίας) πηγαὶ ἐκτιμῶνται μεγάλως καὶ συνιστῶνται ὑπὸ τῶν ἱατρῶν, ἰδίως πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν ἀναρρώσει ἀσθενῶν, διὰ τὴν ἡπιότητα τῶν ὑδάτων τούτων. Λέσχη, τῆς ὁποίας

αἱ πύλαι εἶναι πάντοτε ἀνοικταί, διατηρεῖ μουσικὴν οὐχὶ ἀναξίαν λόγου, παιανίζουσιν τοὺς τελευταίους χοροὺς τῶν Παρισίων ἐντὸς εὐρυχώρου καὶ εὐπρεποῦς αἰθούσης χοροῦ . . . . καὶ μολαταῦτα τὰ λουτρὰ τῆς Λούκης εἶναι ἔρημα!

Μὴ ἄράγε ὁ τόπος ὅπου εὐρίσκονται τὰ λουτρὰ ταῦτα εἶναι τόσον ἀπόκεντρος; Ὅλον τὸ ἐναντίον· ἅμαξα δύο καλῶν ἵππων μεταφέρει τοὺς περιηγητὰς ἀπὸ τοῦ σταδίου τοῦ σιδηροδρόμου τῆς Λούκης ἐντὸς δύο ὥρῶν· ἡ ὁδὸς εἶναι ἀξιόλογος, διερχομένη τὰ ὄρη διὰ καταβάσεως ἱππιωτάτης, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σερχειοῦ, ποταμοῦ ἢ χειμάρρου κατὰ τοὺς καιροὺς τοῦ ἔτους, καὶ διαβαίνουσα ἔμπροσθεν τῆς γεφύρας τοῦ Διαβόλου, γεφύρας δύο ἀνίσων ἀψίδων, τῆς ὁποίας γραφικωτάτη ὅλως εἶναι ἡ θέα.

Ἀπὸ Λούκης εἰς Πῖσαν, κειμένην ἐντὸς τῆς μεγάλης γραμμῆς τῶν ἰταλικῶν σιδηροδρόμων, μόλις εἶναι μιᾶς ὥρας διάστημα.

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ὅτε ὅλαι αὗται αἱ περὶ τὰς συγκοινωνίας εὐκολίαι δὲν ὑπῆρχον, ἡ συρρόη τῶν λουομένων ἐν τοῖς λουτροῖς τῆς Λούκης ἦτον μεγίστη· ἀλλὰ τότε παρὰ τοὺς λουτρῶνας τούτους ὑπῆρχε χαρτοπαικτήριον, συγχρόνως δὲ καὶ ἡ θερυνὴ ἑπαυλὶς τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Τοσκάνης· καταργηθέντος τοῦ χαρτοπαιγνίου, καὶ τῆς δουκικῆς αὐλῆς σαρωθείσης ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως, τῶν δὲ θερμῶν ὑδάτων μὴ ὄντων ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια ἐγκωμιάζει ὁ συρμὸς ἢ ὑποστηρίζει ἡ ἰδιοτροπία περιφήμου ἱατρικοῦ ὀνόματος, οἱ λουτρῶνες τῆς Λούκης ἐγκατελείφθησαν εἰς τὰς ἀηδόνας.

Περαιῶν τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, προτρέπω ἐξ ὅλης καρ-



δίας τους ζωγράφους καὶ πάντας ἐν γένει τοὺς ἐραστας τῶν καλλονῶν τῆς φύσεως νὰ διατρίψωσιν, ἢ τοῦλάχιστον νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰ λουτρὰ τῆς Δούκης. Τὰ τοῦ βίου εἶναι πολὺ εὐθηνά· ὁ καλὸς καιρὸς ἄρχεται τὸν μῆνα μᾶϊον καὶ λήγει τὰς ἀρχὰς τοῦ σεπτεμβρίου. Περὶ τὰ μέσα τοῦ τελευταίου τούτου μηνὸς τὸ ψῦχος εἶναι λίαν ἐπαισθητόν.

Ὁ ταπεινότατος ὑμῶν συνεργάτης

ΔΟΥΒΡΕ.

---